

“අපි වචන - රට නගමු”

ගෙවත්තක් සංවර්ධනය කරන්නේ කෙසේද?

ගෙවත්තක් යනු නිවස ආශ්‍රිත පිහිටා ඇති වැටකින් සීමා වූ ඉඩම් කැබලිලක් ලෙස මූලිකව හැඳින්විය හැකිය. මෙය පවුල් සංස්ථාවක් එහි සාමාජිකයන්ගේ පිවන වටපිටාවක් හා බැඳී පවතින ක්‍රියාකාරී පරිසරයකි. එහි අභිවර්ධනයන්ම නිවසක් හා ඊට අමතරව වෙනත් ගොඩනැගිලි, ළිඳක්, වැසිකිළියක්, දර මඩුවක්, ගස් - කොළන් හා සතුන් යන සියල්ලම හෝ ඉන් සමහරක් තිබිය හැකිය. නාගරික, අර්ධ නාගරික සහ ග්‍රාමීය වශයෙන් නිවාස පිහිටා ඇති ප්‍රදේශය අනුව ගෙවත්තක් ස්වරූපය වෙනස් වේ.

කෘෂිකර්මය හා බැඳුණු සංස්කෘතියට උරුමකම් කියන ශ්‍රී ලාංකිකයන් සැම කෙනෙකම තමන්ගේ ගෙවත්ත එල ප්‍රයෝජන සහිත ගස්වැල වලින් සැරසීමට ඇත අතීතයේ පටන්ම පුරුදු පුහුණු වී සිටී. මෙහි දී, නගර ආශ්‍රිතව සිදුවූණු සංවර්ධන ක්‍රියාවලියත් සමග වර්තමානය වන විට නාගරික ප්‍රදේශ වල භූමිය සීමිත වන අතර කෘෂිකාර්මික නොවන කෂේත්‍ර වල යෙදුණු සාමාජිකයින්ගෙන් යුක්ත වූ පවුල් බහුලව පිවන් වේ. මෙම පවුල් සාමාජිකයන්ට ගෙවතු නඩත්තු කිරීම සඳහා ඇති කාලය සීමා සහිත වන අතර ඒ සඳහා ඇති හුරුව අඩු මට්ටමක පවතී. තව ද, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ සලකන විට, කෘෂිකාර්මික වශයෙන් ප්‍රයෝජනවත් ලෙස යොදා ගත හැකි සැලකිය යුතු ඉඩකඩක් සැම නිවසක් ආශ්‍රිතවම පිහිටා තිබේ. කෘෂිකාර්මික කටයුතු පිළිබඳ හුරුවක් ඇති ගෙවත්තේ බෝග නඩත්තු කිරීම සඳහා කාලය ගත කළ හැකි සාමාජිකයින් ගම්බද පවුල් වල බොහෝ විට දැකිය හැකිය. අර්ධ නාගරික ප්‍රදේශ වල පොදු වශයෙන් අතරමැදි තත්ත්වයක් දැක ගැනීමට පුළුවන.

මෙම ලිපියෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ ගෙවත්තක් එළදායී ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය මූලික කරුණු පොදු වශයෙන් සාකච්ඡා කිරීමයි.

සාර්ථක ගෙවත්තක පදනම කුමක්ද?

1. සැලැස්මක් තිබීම

ගෙවත්ත පිහිටා ඇති දේශගුණික කලාපය, භූමි ප්‍රමාණය හා එහි භෞතික ස්වභාවය, වැය කළ හැකි ශ්‍රමය, පවුල් සාමාජිකයන්ගේ රුචිය ආදී කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන ගෙවත්ත සැලසුම් කළ යුතුය. බිම් ප්‍රමාණය විශාල වන විට සැලැස්මක ඇති අවශ්‍යතාවය වැඩිපුර දැනේ. ඉඩකඩ සීමිත වන අවස්ථා වල පාත්ති සකස් කිරීමකින් තොරව වැඩි පළ ප්‍රමාණයක් පිහිටුවා ගැනීම යෝග්‍ය විය හැකිය. මෙහිදී බෝග වර්ග කිහිපයක් මිශ්‍රව වගා කිරීම සිදු වේ.

ගෙවත්තේ සැලැස්ම පවුලේ සාමාජිකයන් අතර ඇති වන අදහස් හුවමාරුවකින්/සාකච්ඡාවකින් පසු බිහි වන විත්ත රූපයක් විමද ප්‍රමාණවත් විය හැකිය.

මූලික සැලැස්මට අමතරව කාලානුරූපව වෙනස් වන සැලැස්මක් ගෙවත්තක තිබිය යුතුය. යල-මහ කන්න රටාව සැලකිල්ලට ගෙන වර්ෂා කාලය හා විශ්ලී කාලය අනුව නඩත්තු කටයුතු පහසු වන ලෙස බෝග වගා සැලසුම් කළ යුතුය.

2. විවිධ වර්ගයේ බෝග එකතුවක් තිබීම

ප්‍රධාන වශයෙන්ම නිවැසියන්ගේ ආහාර අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීමට හැකි වන ලෙස එළවළු, පළතුරු, අල වර්ග, පළා වර්ග හා කුළු බඩු බෝග තෝරා ගැනීමට පුළුවන. ඊට අමතරව, ඖෂධීය ශාක, මල් හා විසිතුරු ශාක සහ දැවමය ශාක අවශ්‍යතාවය පරිදි යොදා ගැනීමේ හැකියාව පවතී. මෙලෙස තෝරා ගත හැකි විවිධ වර්ගයේ බෝග සඳහා උදාහරණ කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

පළතුරු හෝග :

අඹ, පේර, රඹුටන්, කෙසෙල්, පැපොල්, අන්නාසි, වැල් දොඩම්, දෙහි, දොඩම්

එළවළු හෝග :

වම්බටු, එළඬු, තිබ්බටු, තක්කාලි, මාළුමිරිස, බණ්ඩක්කා, කැරට්, බීට්, රාඬු, නෝකෝල්, කරවිල, පතෝල, වැටකොළ, කැකිරි, පිපිකද්ද, වට්ටක්කා, අළු කෙසෙල්, මුරංගා, දඹල, මැ

පළා වර්ග :

කතුරුමුරංගා, කංකුං, මුකුණුවැන්න, ගොටුකොළ, සලාද, නිවිති, තම්පලා, සාරණ, කොහිල, අසමෝදගම්

අල හෝග :

මකද්දෙදාක්කා, බතල, කිරි අල, වැල් අල, ඉන්නල, කිඩාරං, දෙහි අල

කුළුබඩු හෝග :

මිරිස, එණු, කරපිංචා, රම්පේ, සේර, ඉගුරු, කහ, ගම්මිරිස

මල් හා විසිතුරු හෝග :

ඇන්තූරියම්, මිකිඩි, දාස්පෙතියා, සීනියාස්, ඉද්ද, වතුසුද්ද, ක්ලෝටන්, කෝලියාස්

ඖෂධීය වටිනාකමක් ඇති ශාක :

කෝමාරිකා, භාතාචාරිය, ඉගුරු, පියලි, අක්කපාන, නීරමුල්ලිය, වාත භංග, කුප්පමේනිය, පෙනෙල, අගුණකොළ

දැවමය වටිනාකමක් ඇති ශාක :

කොහොඹ, තේක්ක, ග්ලිරිසිපියා, මහෝගනී, පිනිංචිය

වෙනත් හෝග :

පොල්, තැඹිලි, කොස්, දෙල්, කෝපි, බුලත්, පුවක්

මීට අමතරව ගෙවත්තක කුඩා සත්ව පාලන ඒකකයක් පවත්වා ගත හැකිය. කුකුළන්, තාරාවන්, ගවයින්, එළුවන්, උරුන්, මිරිදිය මසුන් අතුරින් ගෙවතු වගාව සඳහා යෝග්‍ය වන සත්ව පාලන ක්‍රමයක් එකතු කර ගැනීමෙන් ආදායම වැඩි කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී. ඊට අමතරව පවුලේ පෝෂණය, ශ්‍රම හා සම්පත් එලදායීතාව නංවාලීමට හැකි වේ.

3. භූමිය හා අවකාශය කාර්යක්ෂම ලෙස පරිහරණය කර තිබීම

මෙහිදී සෑම බිම් අගලක්ම උචිත බෝග යොදා ගැනීම සහ භූමියට ඉහළින් ඇති අවකාශය හැකි තරම් කාර්යක්ෂම ලෙස යොදා ගැනීම අදහස් කෙරේ. ජලය රඳා පවතින ස්ථාන, ජලය හොඳින් බැස යන ස්ථාන, බැවුම් අධික ස්ථාන, පසේ ගැඹුර අඩු වැඩි ස්ථාන, ගල් බොරළු සහිත ස්ථාන, හිරු එළිය ලැබෙන ප්‍රමාණය හා වේලාවන් සැලකිල්ලට ගෙන සුදුසු බෝග තෝරා ගෙන තිබිය යුතුය.

ගෙවත්තක සෑම විටම බෝග වගාව සත්ත්ව පාලනය සඳහා විවිධ වූ භෞතික, ජෛව, සාමාජීය හා කෘෂි තාක්ෂණික සීමාකාරකම් පවතී. එබැවින් ගෙවත්තක් වැඩිදියුණු කිරීමට නම් පළමුවෙන්ම එම ගෙවත්තේ කෘෂිකාර්මික විභවය මනා ලෙස වටහා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එහිදී අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු පහත දැක් වේ.

- i. ගෙවත්තේ භෞතික ස්වරූපය :- මේ යටතේ භූමි ප්‍රමාණය, පවතින ගොඩනැගිලි, පසේ ස්වභාවය, බැවුම, හිරු එළිය ලැබෙන රටාව, සෙවන ඇති ස්ථාන ආදිය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කළ යුතුය.
- ii. ජෛව ගෝලය :- මෙහිදී දැනට පවතින ගස් වර්ග, ඇති කරන සතුන් පිළිබඳව සලකා බැලෙයි. ඊට අමතරව වල් පැළෑටි, මීයන්/ගොළුබිලි වැනි පළිබෝධකයින්ගේ ගහණය හා වාසස්ථාන හඳුනා ගැනීම ප්‍රයෝජනවත් වේ. ගෙවත්තේ සැරි සරන කෘමි සතුන්, විශේෂයෙන්ම මී මැස්සන් හා ඔවුන් ගැවසෙන ශාක කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය.
- iii. ගෙවත්තේ ගත කිරීමට හැකි කාලය, ශ්‍රමය, වැය කළහැකි මුදල මෙන්ම පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ රුචි-අරුචිකම් වටහා ගත යුතුය.

iv. වර්තමාන පාලන තත්වය :- මේ යටතේ අනුගමනය කරන ජල සම්පාදන ක්‍රම, පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම, පසේ සරු බව පවත්වා ගැනීමට යොදන උපක්‍රම, වල් මර්ධන ක්‍රම, රෝග පළිබෝධ මර්ධන ක්‍රම, කප්පාදු ක්‍රම පිළිබඳව අවධානය යොමු කෙරේ.

v වර්තමාන එළදාව :- ගෙවත්තෙන් ලබා ගන්නා එළ ප්‍රයෝජන ඇගයීමකට ලක් කිරීම මෙමගින් අදහස් කෙරේ. දැනට පවතින තත්වය මනාව තේරුම් ගත් පසු ගෙවත්ත සංවර්ධනය කිරීමේදී අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු තෝරා බේරා ගත හැකිය.

භෝග පිහිටුවීම

වාර්ෂික භෝග සිටුවීම සඳහා තෝරා ගත් භූමියේ වල් පැළෑටි ඉවත් කර ගන්න. ඉන් පසු සෙ.මී. 20-30 ක් පමණ ගැඹුරට පස් බුරුල් කොට ගල්, මුල් ආදී රළු කොටස් ඉවත් කිරීමෙන්, කැට පොඬි කර, පස සියුම්ව සකසා ගන්න. අනතුරුව, පාත්ති සැකසීම හෝ කෙලින්ම වලවල් සැකසීම කළ හැකිය. ජලවහනය හොඳින් සිදු වන උස් බිම් වල පාත්ති නොදමා, කෙලින්ම වලවල් තුළ බීජ හෝ පැළ සිටුවීමට පුළුවන. වාර්ෂික බෝග සඳහා දිග, පළල හා ගැඹුර සෙ.මී.30ක් පමණ වන වලවල් ප්‍රමාණවත් වේ. එම මතුපිට පස් හා කාබනික පොහොර මිශ්‍රනයකින් පුරවා භෝග සිටවිය හැකි වේ.

පාත්ති සකස් කරන්නේ නම් සෙ.මී. 90 ක් පමණ පළලට සකස් කර ගන්න. වර්ෂාව අධික ප්‍රදේශ වලට හා ජල වහනය දුර්වල ස්ථාන වලට උස් වූ පාත්ති යෝග්‍ය වේ. විශේෂී දේශගුණයක් පවතින ජලය හිඟ ප්‍රදේශ වලට ගිල් වූ පාත්ති සුදුසු වේ.

බහු වාර්ෂික ස්ථිර පළතුරු ශාක (අඹ, පේර, අලිපේර, රඹුටත් ආදී) අළුතින් සිටුවන්නේ නම් අභිචාරයෙන්ම විශ්වාසවන්ත ස්ථානයකින් එම පැළ මිල දී ගැනීම කළ යුතුය. එයට හේතුව නම්,

ගුණාත්මයෙන් දුර්වල පැළ එළ දැරීමට බොහෝ කාලයක් ගැනීමයි. තව ද, එසේ හට ගන්නා එළ ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව දුර්වල විය හැක. දැනටමත් පවතින එළ නොදරන හෝ ගුණාත්මයෙන් අඩු එළ දරන ශාක කපා ඉවත් කර ඒ වෙනුවට ගුණාත්මයෙන් යුතු ශාක සිටුවීම එළදායි විය හැකිය. උදාහරණ ලෙස තද ඇඹුල් රසයෙන් යුත් අඹ, රඹුටත් වැනි ශාක මුදුන් සැකසීම වැනි බද්ධ ක්‍රමයකින් වැඩි දියුණු කිරීමට පුළුවන. සමහරවිට අතු හා මුල් කප්පාදු කිරීම, පොතු වළලු ඉවත් කිරීම, පසට ලුණු දැමීම, පොහොර යෙදීම, සෙවණ ගෙන දෙන වෙනත් ශාක ඉවත් කිරීම වැනි රෝපණ ක්‍රියා භාවිතයෙන් එළ හට ගැනීම උත්තේජනය කළ හැකිය. පොල්, තැඹිලි, කොස් වැනි ස්ථිර බෝග අළුතින් සිටුවන්නේ නම් විශ්වාසවන්ත ප්‍රභවයකින් එම ශාක මිල දී ගන්න. **CRIC 65** නම් දෙමුහුම් පොල් ප්‍රභේදය මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ උසකින් යුක්තය. වසර 3-4 ක්ව එළ දරයි. විශේෂයෙන්ම, ගෙවතු වගාව සඳහා යෝග්‍ය වූවකි. බහු වාර්ෂික ස්ථිර ශාක නිවසින් ඇත්ව ගෙවත්තේ මායිමට ආසන්නව පිහිටුවීමෙන් ගෙවත්ත මැද සෙවණ ඇතිවීමෙන් වළකවා ගැනීමට පුළුවන. ගෙවත්තේ මැද සෙවණ අවශ්‍ය වන ස්ථාන වල එවැනි ශාක පිහිටුවා ගත හැකිය. ගොඩනැගිලි අසල විශාල ශාක පිහිටුවීමෙන් එහි අත්තිවාරම් වලට හානි වීමේ හැකියාව පවතී. තව ද, වහලයේ හා වැහි පිලි වල කොළ හිරවීමෙන් වහලට හානි සිදු විය හැකිය. මීයන්, කළුවැද්දන් වැනි සතුන් ද වහලය, නිවස ආක්‍රමණය කිරීම අඩු වේ.

කෙසේ වුව ද, මායිම අසල විශාල ශාක පැවතීමෙන් අසල්වැසියන්ට හිරිහැරයක් නොවන්නට වග බලා ගත යුතුය. ගස් කප්පාදු කිරීමෙන් උස අඩු කිරීමත්, අතු පැතිරීම අඩු කිරීමත් කළ හැකිය.

පැළ සකස් කර ගැනීම

ගෙවත්තෙන් වසර පුරාම අධ්‍යාඩ අස්වැන්නක් බලාපොරොත්තු වේ. ඒ සඳහා ආරථික පීචිත කාලය ඉක්ම වූ පැළ, දුර්වල පැළ, රෝගී පැළ ආදිය නිරන්තරයෙන් ඉවත් කිරීමත්, ඒ වෙනුවට

වෙනත් පැළ සිටුවා ගැනීමත් කළ යුතුය. මේ සඳහා පැළ සංචිතයක්/තව්‍යක් නිවසට ආසන්නයෙන් පවත්වා ගත හැකි වේ.

නිවසින් ඉවත දමන බඳුන්, බීජ පැළ කර ගැනීමට භාවිතා කළ හැකිය. කිරිපිටි උර, පොල්කටු, ජලාස්ථික භාජන, යෝගට් කොප්ප, කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටි, කඩදාසි උර උපයෝගී කොට ගෙන බඳුන් සාදා ගත හැකි වේ. තෝරා ගන්නා ඕනෑම භාජනයක ජලය හොඳින් බැස යාම සඳහා පතුලේ සිදුරු තැබිය යුතුය. ගල් හා මුල් ඉවත් කළ, හොඳින් කුඩු කරන ලද, මතුපිට පස් හා කාබනික පොහොර සමාන ප්‍රමාණ වලින් ගෙන සාදා ගත් මිශ්‍රනයක් බීජ තවාන් කිරීම සඳහා භාවිතා කිරීමට පුළුවන. තෝරා ගත් භාජන, තවාන් මිශ්‍රනයෙන් පුරවා පැල කර ගත යුතු බීජ තුනියට තැන්පත් කොට, ඊට උඩින් සෙන්ටි මීටර 1-2 ක් පමණ උසට සීයුම් පස් තට්ටුවක් දමා වසා ගන්න. බීජ පැල වන තුරු, තෙතමනය හා උණුසුම ලබාදිය යුතුය. ජලය හා වසුන් යෙදීමෙන් මෙම තත්ත්වයන් ලබා දිය හැක. පැළ වර්ධනය වන තෙක් සෙවණ ලබා දිය යුතු වේ. ඒවා කෙළවරේ සිටුවීමට පෙර, දින කිහිපයක් ටිකෙන් ටික හිරු එළියට භාජනය කොට දැඩි කළ යුතුය. නිසි වයසට පත් වූ පසු නිරෝගී දිරිමත් පැළ තෝරා සිටුවීමේ හැකියාව පවතී.

පසේ සාරවත් බව පවත්වාගෙන යාම

සාරවත් පස ගෙවත්තේ කෘෂිකාර්මික විභවය ප්‍රධාන වශයෙන්ම රඳා පවතින සාධකය ලෙස හැඳින්විය හැකිය. ගෙවත්තේ සාරවත් මතුපිට පස සෝදාගෙන යාම අවම කිරීම සඳහා උපක්‍රම යොදා ගත යුතු වේ. ගල්වැටි යෙදීම, කානු කැපීම, පස ආවරණය වන ලෙස ශාක වගා කිරීම හා කාබනික පොහොර යෙදීම වැනි ක්‍රම මගින් පස ආරක්‍ෂා කර ගැනීමටත්, පසේ සාරවත් බව වැඩි කර ගැනීමටත් පුළුවන. බැවුම් සහිත ඉඩමකදී සමෝච්ඡ රේඛා ඔස්සේ ගල්වැටි බැඳීම, කුට්ටි කානු කැපීම මගින් වැඩි ජලය පොළොව මතුපිටින් ගලා යාම අවම කළ හැකිය. වැසි ජලය පොළොව තුළට කාන්දු වීම උපරිම කළ හැක. බැවුම් සහිත ඉඩම වල සමෝච්ඡ ගල්වැටි හෝ කානු යොදන විට, එම වැටි වල

ඉහළ කොටසේ බහුවාර්ෂික බෝග ද, පහළ කොටසේ අර්ධ බහුවාර්ෂික බෝග ද සිටවන්න.

බෝග වගා කිරීමේදී අස්වැන්න ලෙස පෝෂ්‍ය පදාර්ථ පසෙන් ඉවත්වීමත්, මතුපිට පස සෝදා යාමත් නිසා පසේ අඩංගු පෝෂ්‍ය පදාර්ථ ප්‍රමාණය හීන වී පස නිසරු වේ. පසේ සාරවත් භාවය ආරක්‍ෂා කිරීමට හා බෝග අස්වැන්න වැඩි කර ගැනීමට කාබනික හා රසායනික පොහොර දෙවර්ගයම භාවිතා කළ යුතු වේ. තව ද, ගෙවත්තක දී කාබනික පොහොර හැකි තරම් යොදා ගත යුතුය. එමගින් පසට පෝෂ්‍ය පදාර්ථ එකතුවනවා පමණක් නොව පසේ වයනය හා ව්‍යුහය ද දියුණු වේ. පසේ ජලය රඳවා තබා ගැනීමේ හැකියාව වැඩි වේ. බෝග වලට හිතකර පාංශු පීචින්ගේ ගහණය වැඩි වේ. පෝෂ්‍ය පදාර්ථ සෙමෙන් නිදහස් කරන බැවින් ශාක වලට වඩා හිතකරය. අංශුමාත්‍ර මූලද්‍රව්‍ය පවා ගැබී වී ඇති බැවින් කාබනික පොහොර අංග සම්පූර්ණ පොහොරක් වේ. එහෙත් කාබනික පොහොර තුළ ශාක වලට අවශ්‍ය ප්‍රධාන පෝෂක තුන වන නයිට්‍රජන්, පොස්පරස් හා පොටෑසියම් අඩංගුව ඇත්තේ සුළු ප්‍රමාණයන්ගෙනි.

සම්පූර්ණයෙන්ම කාබනික පොහොර භාවිත කරන්නේ නම් අක්කර 1/4 ක් සඳහා ටොන් 2 ට වැඩි ප්‍රමාණයක් යෙදීමට සිදු වේ. බොහෝ විට මෙතරම් ප්‍රමාණයක් කාබනික පොහොර සපයා ගැනීමට අපහසු බැවින් රසායනික පොහොර ද යම් තරමකට හෝ භාවිතා කිරීමට සිදු වේ. කාබනික පොහොර පමණක් භාවිතා කොට ගෙවතු වගා කරන අවස්ථා රැසක් තිබේ. කාබනික පොහොර පමණක් යොදා වගා කිරීමෙන් වඩා රසවත් එළවළු හා පළතුරු ලබා ගත හැකිය.

පහසුවෙන් ලබා ගත හැකි කාබනික පොහොර ලෙස කොළ පොහොර, සත්ත්ව පොහොර හා කොම්පෝස්ට් පොහොර දැක්විය හැකිය. ගෙවත්තෙහි එකතු වන කොළ එකතු කර දිරාපත් වීමට හැර පසට කලවම් කළ යුතුය. ඉක්මණින් දිරාපත් වන පත්‍ර සහිත ග්ලිරිසිඩියා, එර්බුද, ඉපිල්-ඉපිල්, කැප්පෙට්ටියා, වල් සූරියකාන්ත වැනි ශාක වැටට සිටුවා ගැනීමෙන් හා ඒවා වරින් වර කප්පාදු

කිරීමෙන් ඉක්මණින් කොළ පොහොර නිපදවා ගැනීමට පුළුවන. බෝග අවශේෂ හා අතු ඉති වසුනක් ලෙස දැමීමෙන් පසේ තෙතමනය ද ආරක්ෂා කළ හැකි වේ. ඊට අමතරව මෙවැනි ශාක වලින් දර ලබා ගැනීම, වැටට ආධාරක ලබා දීම, වෙනත් බෝග වලට (උදා: ගම්මිරිස්, වැනිලා, ධුලත්) ආධාරක ලබාදීම ද සිදුවන බව සඳහන් කළ යුතුය.

රෝග හා පළිබෝධ පාලනය

ගෙවත්තක දී කුඩා බිම් ප්‍රමාණයක් තුළ බෝග වර්ග රාශියක් පිහිටුවන බැවින් රෝග පළිබෝධ ගැටළු බොහෝ දුරට මග හැරේ. කාර්මික පොහොර යෙදීමෙන් ශාක දිරිමත්ව වැඩිම මෙන්ම රෝග පළිබෝධ වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ද වර්ධනය වේ. කෘෂි රක්ෂාන ද්‍රව්‍ය, මිනිසාටත්, පරිසරයටත් අහිතකර බැවින් ඒවා ගෙවතු වගාව සඳහා යොදා ගැනීමෙන් හැකි තරම් දුරට වැළකී සිටීම සුදුසු ය. මෙවැනි කෘත්‍රිම ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීම ගෙවතු වගාවේ පරමාර්ථ වලට ද නොගැලපේ. බොහෝ විට පළිබෝධ භාණ්ඩ නිසා ඇති වන අලාභයට වඩා වැඩි වියදමක් ඒවා මර්ධනය කිරීමට භාවිත කරන කෘෂි නාශක හා උපකරණ සඳහා යොදා ගැනීමට සිදුවිය හැක. තව ද, ගෙවත්තෙන් නිවැරදිව අස්වැන්න ලබා ගන්නා නිසාත්, කුඩා දරුවන් ඇතුළු නිවැසියන් ගැවසෙන නිසාත්, හැකි සෑමවිටම රක්ෂානික පළිබෝධ නාශක වලින් තොරව ගෙවතු වගාවක් පවත්වා ගෙන යා යුතුය. ඒ සඳහා උපකාරී විය හැකි පළිබෝධ මර්ධන ක්‍රම කිහිපයක් පහතින් දක්වා ඇත.

- යුරියා භාවිතය සීමා කිරීම හා කාර්මික පොහොර භාවිතා කිරීම
- දහයියා, අගුරු, ලීපේ අළු, කාර්මික පොහොර සමග මිශ්‍ර කර යෙදීම මගින් සිලිකා වැනි මූලද්‍රව්‍ය පසට එකතු වී බෝග ශක්තිමත් වීම.
- අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට පමණක් ජල සම්පාදනය කිරීම
- පැළ අතර ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ පවත්වා ගැනීම
- රෝගී පත්‍ර, අතු, එල ආදී කොටස් ක්ෂේත්‍රයෙන් ඉවත් කිරීම.
- යුරියාලෝකය ප්‍රමාණවත්ව ලැබෙන සේ ශාක

- කප්පාදු කිරීම හා පදුරු පාලනය කිරීම.
- කන්නයට හා ප්‍රදේශයට ගැලපෙන රෝග පළිබෝධ වලට ඔරොත්තු දෙන බෝග වර්ග හා ප්‍රභේද තෝරා ගැනීම.
- නිසි කලට අස්වැන්න නෙළීම, පළතුරු හා එළවළු වල එල කෘෂි හා කුරුල්ලන්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා කඩදාසි, පොලිතින් හෝ පරඩැල් වලින් ආවරණය කිරීම.
- එකම බෝගය හෝ එකම කුලයේ බෝග දිගින් දිගටම වගා නොකිරීම, බෝග මාරුව හා මිශ්‍ර බෝග වගාව අනුගමනය කිරීම.
- පක්ෂීන් සඳහා ලැගුම් ස්ථාන සැපයීමෙන් දළඹුවන්, කෘෂි මර්ධනය වීම.

මෙයට අමතරව පරිසරයට සිදු වන හානිය අවම වන ආකාරයට පහත දක්වා ඇති ක්‍රම මගින් පළිබෝධ උවදුරු පාලනය කර ගත හැක.

- බොහොමයක් කෘෂි උවදුරු මර්ධනය කර ගැනීම සඳහා දියරට භූමිතෙල් ස්වල්පයක් මිශ්‍ර කර යෙදීමෙන් හෝ සඳුන් දියරට කොහොඹ තෙල් ස්වල්පයක් මිශ්‍ර කර යෙදීමෙන් කළ හැක.
- කොහොඹ ඇට කුඩු කර පැය 06ක් පමණ කාලයක් ජලය සමග මිශ්‍ර කර එම දියරය පෙරාගෙන කොහොඹ ඇට ද්‍රාවණයක් සාදා ගත හැකි වේ. මෙම දියරය සාමාන්‍ය දියර ඉසිනයක් භාවිත කර වගාවට යෙදීමෙන් කෘෂි හා මයිටාවන් පාලනය කළ හැකිය. ගෝවා වගාවේ කොළ කන දළඹුවන් හා වම්බටු වගාවේ ගෙඩි විදින පණුවන් මෙමගින් ඉතා සාර්ථකව මර්ධනය කිරීමට පුළුවන. පෙරා ඉවත් කර ගත් කොහොඹ ඇට, රොඩු පසට මිශ්‍ර කිරීමෙන් තෙමටෝඩාවන් හා පස තුළ පීවත් වන කෘෂි පළිබෝධකයින් මර්ධනය කළ හැක.
- සුදු එළු, මිරිස්, ගම්මිරිස් ආදිය දියර බෝග මත ඉසීම
- කහඹිලියා හා ගඳපාන පත්‍ර පල් කල ජලය ඉසීම
- දුම්කොළ නැටි කැබලි කර පැය 24 ක් පමණ ජලයේ බසා තබා, බෝග වලට යෙදීමෙන් ද කෘෂි උවදුරු මර්ධනය කළ හැක.
- කපු ලෙලි, පොල් ලෙලි, මදුරු තලා, කොහොඹ,

දාස්පෙතියා ආදී කොළ මගින් දුම් ඇලලීමෙන් කෘෂිත් පළවා හැරිය හැක.

- කුඩිත්තත් වැනි සතුන් කුඩා බුරුසුවකින් පිස දමා එකතු කර ගෙන විනාශ කිරීම.
- සාන්ද්‍රණය අඩු කරන ලද මුත්‍රා වලින් පැළෑටි තෙත් කිරීම.
- ලිපේ අළු ශාක පත්‍ර මත යෙදීම.
- කැප්පෙට්ටියා කොළ වගා වලට යෙදීමෙන් කෘෂිත් පළවා හැරිය හැක.
- පල්මානික්කම් හා දිය හුණු යෙදීමෙන් දිලීර රෝග මර්ධනය කළ හැක.
- පොල් ගස් වල කදේ හෝ පිති වල තුවාල හෝ සීදුරු ඇත්නම් දැව තෙල් (කළු තෙල්) ආලේප කරන්න. එවිට කළු කුරුමිණියන් හා රතු කුරුමිණියන් පලවා හැරිය හැක.
- පොල් ගසේ ගොඩයට ආසන්න අතු වල එක් අත්තක පිති අතරට කපුරු බෝල දෙක බැගින් (ගසකට කපුරු බෝල හයක) දින 45 කට වරක් ඉසීමෙන් කළු කුරුමිණියා මර්ධනය කර ගත හැක.
- පොල් ගස් වලට මයිටාවන්ගේ හානිය සිදු වූ විට, නොමේරු ගෙඩි වැටීමත්, ගෙඩි වල මතුපිට පියළි පැල්ලම් ඇති වීමත් දැකිය හැක. මෙම තත්ත්වය (කොහොඹ තෙල් හා සුදුපැණු මිශ්‍ර කර සාදාගත් ප්‍රාචණයක් පොල් වල මත ඉසීමෙන්) පාලනය කර ගත හැක.

වල් පැළ පාලනය

වල් පැළෑටි, හෝග සමග තරග කිරීමෙන් බෝග වර්ධනයට බාධා පැමිණේ. ජලය, පෝෂක, ආරලාකය, ඉඩකඩ සඳහා තරග කිරීමත්, රෝග හා පළිබෝධ සඳහා නවාතැන් සැපයීමත් වල් පැළ මගින් සිදු වේ. එබැවින්, බෝග සමග වැඩෙන වල් පැළ ගලවා ඉවත් කොට වගාව පිරිසිදුව පවත්වා ගත යුතුය. වල් පැළෑටි වල මල් පිපී එල හට ගැනීමට පෙර ගලවා දැමීම ඉතා වැදගත් වේ. මෙහි දී සම්පූර්ණයෙන් පස නිරාවරණය වීමෙන්, පස සෝදාපාළුවට ලක් විය හැක. එමනිසා, වල් පැළ යම් ප්‍රමාණයකට පාලනය කර ගැනීම වඩා සුදුසු වේ. මේ සඳහා උදළු ගැමට වඩා විසි කැත්තකින් වල් පැළ පොළොවට කිට්ටුවෙන් කපා දැමීම බැවුම්

සහිත ඉඩම් සඳහා වඩා සුදුසු විය හැක. මෙසේ ඉවත් කරන වල් පැළෑටි පියළි ගිය පසු, කොම්පෝස්ට් පොහොර සෑදීමට හා හෝග වටා වසුන් යෙදීමට භාවිතා කළ හැක.

ජලය සැපයීම හා ජල වහනය

පියළි කාලයේ දී කුඩා පැළ සඳහා දිනපතා ජලය දැමීමට සිදු වේ. උදය කාලයේ දී ජලය සැපයීම වඩා සුදුසු වන අතර මුල් ඇද පසේ ස්ථිර වූ පසු, දින 2-3 කට වරක් ජලය සැපයීම ප්‍රමාණවත් වේ. අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා ජලය යෙදීමෙන් පසේ සාරවත් බව සේදී යාම ද, දිලීර හා බැක්ටීරියා රෝග වලට පාත්‍ර වීම ද සිදු වේ. නැමට, රෙදි සේදීමට, වළං හා පිගන් සේදීමට යොදා ගන්නා ජලය සුදුසු පරිදි වලකට හෝ භාජනයකට එකතු කර ගෙන ගෙවතු වගාව සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය.

හෝග අවශේෂ, පියළි කොළ වරග, ගැල වූ වල් පැළෑටි, පීදුරු ආදියෙන් පස ආවරණය කිරීමෙන් තෙතමනය වැඩි කාලයක් පවත්වා ගත හැකි වේ. එවිට සැපයිය යුතු ජල ප්‍රමාණය ද අඩු වේ. වසුන් යෙදීම සඳහා වල් පැළෑටි භාවිත කිරීමේදී, එවායේ බීජ හට ගැනීමට පෙර ගලවා ගැනීමෙන් වල් පැළෑටි බෝවීම අඩු කර ගත හැකි වේ. වසුන් යෙදීම නිසා වල් පැළෑටි බෝවීම ද වැළැක්වීම. වර්ෂා කාලයේ දී පොළොව මතුපිට ජලය රැඳී පැවතීමෙන් පැළ වල කිරි මුල් කුණු වීමත්, අවසානයේ දී පැළ මැරීමත් සිදු වේ. උදා : ගස්ලබු පැළි එක දිගට දින 03 ක් ජලය රැඳී පැවතුන විට කහ පාට වී අවසානයේ මිය යයි. එමනිසා, විශේෂයෙන්ම මැටි අධික පසක් සහිත නම් අමතර ජලය වහනය වීම සඳහා කාණු යෙදීම වැදගත් වේ. වර්ෂාව අධික ප්‍රදේශ වල දී පොළොවෙන් සෙන්ටි මීටර 10-15 ක් පමණ ඉහළට පස් ඔසවා පැළ සිටුවිය හැකිය.

පී.සී. පීරිස්
 සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ/විද්‍යා
ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම විද්‍යාලය,
අගුණකොළපැලැස්ස.